გუშინ თბილისში მუშაობა დაიწყო საქართველოს სსრ მეშვიდე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს მეორე სესიამ.

პროლეტარიელებო ყველა ქვეყნისა, შეუერთდით!

ლელო

№ 250 (4244)

1970 წ. 23 დეკემბერი. ოთხშაბათი. ფასი 4 კაპ.

საქ. სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული ფიზიკური კულტურისა და სპორტის კომიტეტისა და პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს ორგანო

ЛЕЛО Орган Комитета по физической культуре и спорту при Совете Министров ГССР и республиканского Совета профсоюзов

გაზეთი გამოდის 1934 წლის 18 აპრილიდან

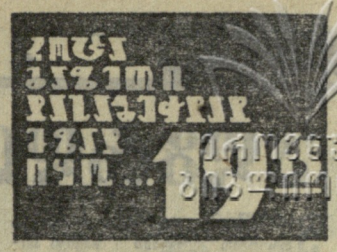
ერთიანი
ბირთვეული
ბირთვეული
ბირთვეული

აღზრდის თეორიის ამოსავალი

მარქსისტული დებულების საკითხისთვის

ფიზიკური აღზრდის საბჭოთა თეორიის კვლევაში საქმეს ართულებს ის გარემობა, რომ საბჭოთა პედაგოგიურ მეცნიერებაში ჯერ კიდევ სრულად არაა შესწავლილი მარქსისა და ენგელსის მოძღვრება აღზრდაზე. ამ დარგში არსებული სხვადასხვა მოსაზრება ნაკლებად შეესაბამება მარქსისა და ენგელსის მოძღვრების ძირითად ამოსავალ დებულებას „მომავალი აღზრდისა" და „ყოველმხრივ განვითარებული ადამიანის" შექმნის" შესახებ.

საქმე იქამდეა მისული, რომ რსფსრ-ს პედაგოგიკურ აკადემიასთან არსებული ფსიქოლოგთა საზოგადოების მოსკოვის განყოფილების „სწავლების და განვითარების" საკითხებისადმი მიძღვნილი 1966 წლის ივნის-ივლისის სიმპოზიუმის მასალებში რ. ნადეჟინი და გ. შჩედროვიცკი იძულებული იყვნენ ჩაეწერათ: „... ზუსტი ფორმულირება ...პედაგოგიური კვლევისთვის გაძნელებულია იმ არევ-დარევით, რაც ამჟამად არსებობს თვით სწავლებისა და აღზრდის გაგებაში".

და ეს დამსახურებული საყვედურია. პედაგოგიკის საბჭოთა თეორეტიკოსები ჯერაც ვერ შეთანხმებულან, მაგალითად, საკითხში, თუ რამდენი მხარე აქვს კომუნისტურ აღზრდას.

ეს წერილი მიზნად ისახავს გაირკვეს: მარქსისტული მოძღვრებიდან რომელ დებულებას დავეყრდნოთ, როგორც ამოსავალს კომუნისტური აღზრდის მხარეების განსაზღვრის დროს. კვლევის მეთოდია მარქსის, ენგელსის, ლენინის მოძღვრების შესწავლა აღზრდის შესახებ და ამ დარგში არსებული ლიტერატურის კრიტიკული ანალიზი.

კომუნისტური აღზრდის მხარეების განსაზღვრის დროს სწორი არაა დაყრდნობა დებულებაზე, რომელიც მოცემულია ენგელსის 1866 წლის კონგრესის დელეგატთათვის მარქსის მიერ „მოხაზულ" ინსტრუქციაში. აი, ეს დებულება:

„... ჩვენ ვამბობთ, რომ სწობლებსა და **დამქირავებლებს** (ხაზი ჩვენია. — ზ. შ.) არავითარ შემთხვევაში არ უნდა მიეცეთ ნება გამოიყენონ ბავშვთა და მოზარდთა შრომა, უკეთუ იგი აღზრდასთან არ არის შეფარდებული.

აღზრდის სახით ჩვენ გკუსხის სამი რამ:

პირველი — **გონებრივი აღზრდა.**

მეორე — **ფიზიკური აღზრდა,** ისეთი, როგორსაც იძლევა ტანვარჯიშობის სკოლები და სამხედრო ვარჯიშობანი.

მესამე — **ტექნიკური სწავლება** [1]) (ხაზი ყველგან ავტორისაა.—რედ.), რომელიც აცნობს წარმოების ყველა პროცესის ძირითად პრინციპებს და ამავე დროს აძლევს ბავშვს და მოზარდს ყველა წარმოების უმარტივესი იარაღების გამოყენების ჩვევებს" (კ. მარქსი და ფ. ენგელსი — სახალხო განათლების შესახებ. თბილისი. 1948, გვ. 132).

იმ „ინსტრუქციის" მარქსისეული ტექსტი, რომლიდანაც მოტანილია ეს დებულება, დღემდე დაკარგულად ითვლება. მას ვიცნობთ მხოლოდ სხვადასხვა ენაზე გამოქვეყნებული თარგმანებით, რომელთა შორის გარკვეული სხვაობანი არსებობს. მაგრამ, მოტანილი დებულება, რომელიც ამავე „ინსტრუქციაში" მოკლე ვარიანტებით კიდევ ორჯერ მეორდება, უსუტალაც რომ შეესაბამებოდეს თვით მარქსისეული ხელნაწერის ტექსტს, მაინც არ წარმოადგენს კომუნისტური აღზრდის მხარეების განსაზღვრისთვის აუცილებელ ამოსავალ ქვაკუთხედს, რადგანაც აქ ლაპარაკია მხოლოდ და მხოლოდ კაპიტალიზმის ეპოქის, წარმოებაზე კერძო საკუთრების ბატონობის ეპოქის აღზრდაზე.

ამაზე მეტყველებს ამ დებულების პირველივე ფრაზა, სადაც მოცემულია მითითება „დამქირავებლებზე", აგრეთვე, „ინსტრუქციის" სხვა ადგილებიც.

განვიხილოთ ამ დებულების შემდეგ-დროინდელი ვარიანტები, რომლებიც ნამდვილად და უშუალოდ გამოდის მარქსის ხელიდან და მოცემულია „კაპიტალის" I ტომში. მარქსი, ერთგვარი კმაყოფილებით მოიხსენიებს რა ინგლისის „საფაბრიკო აქტის" კანონს, რომლის ძალითაც მშობლებს არ შეეძლოთ 14 წელზე ნაკლები ასაკის ბავშვები მიეცათ „კონტროლქვეშ მყოფ ფაბრიკებში, თუ მეფაბრიკენი ამავე დროს ელემენტარულ სწავლა-განათლებასაც არ მიაღებინებდნენ მათ, რადგანაც „აქტის" მიხედვით „ფაბრიკებში სწავლება საკვალდებულო და მუშაობის პირობა" იყო, მარქსი ხაზს უსვამს, რომ „საფაბრიკო აქტის" ამ წარმატებამ, რაგინდ უბადრუკიც უნდა ყოფილიყო იგი, „პირველად დაამტკიცა, რომ **შესაძლებელია სწავლებისა და ტანვარჯიშობის დაკავშირება ფიზიკურ შრომასთან.** მაშასადამე, **ფიზიკური შრომისაც სწავლებასა და ტანვარჯიშობასთან**" („კაპიტალი", I. თბილისი. 1954, გვ. 610; შდრ. სქოლიო).

დებულების ამ ახალ ვარიანტში დიდი ცვლილებაა. ჯერ ერთი, აქ ცნება — „ზონებრივი აღზრდა" შეცვლილია „სწავლებით", რაც გაცილებით ფართო მნიშვნელობისაა; მეორეც, ტერმინის — „ფიზიკური აღზრდა" — ნაცვლად გამოყენებულია მისი იმდროინდელი სინონიმი — „ტანვარჯიში"; მესამე — მითითება სამხედრო აღზრდის შესახებ ჩატანილია სქოლიოში; დასასრულ, მეოთხე — ცალკე საკითხად აღარაა გამოყოფილი „ტექნიკური სწავლება" („ტექნოლოგიური წვრთნა"), რაც უთუოდ ნაგულისხმევია „სწავლებაში".

მაგრამ მარქსს ეს დებულებაც შესაფერისად მიაჩნდა მხოლოდ კაპიტალის ბატონობის პერიოდისთვის, იმ განსხვავებით, რომ მოქმედებაში იყო „საფაბრიკო აქტის" კანონი.

ბუნებრივია, მარქსი აქ ვერ შეჩერდებოდა. მან დებულებას მისცა შემდგომი განვითარება და აქცია „მომავალი ეპოქის აღზრდის" განმსაზღვრელად. აი, ისიც: „საფაბრიკო სისტემიდან, როგორც ეს დაწვრილებით შეგიძლიათ გაიცნოთ რობერტ ოუენის წიგნებში, ადმოცენდა ჩანასახი მომავლის აღზრდისა, რომელიც განსაზღვრულ ასაკს ზევით ყველა ბავშვისთვის მწარმოებლურ შრომას დაუკავშირებს სწავლებასა და ტანვარჯიშობას. და ეს იქნება არა მარტო მეთოდი საზოგადოებრივი წარმოების გასადიდებლად, არამედ — ერთადერთი მეთოდიც ყოველმხრივ განვითარებულ ადამიანთა შესაქმნელად" („კაპიტალი", I. თბილისი. 1952, გვ. 386).

ცნობილია, „ანტი-დიურინგი" ენგელსმა დაწერა 1877 წელს და გამოაქვეყნა ჯერ იმავე წელს გერმანიის სოციალ-დემოკრატიის გაზეთ „ფორვერტსში" სტატიების სახით, ხოლო 1878 წელს — ცალკე წიგნის სახით. ცნობილია ისიც, რომ ეს წიგნი დაწერილია მარქსის უშუალო მონაწილეობით და რომ მთელი ხელნაწერი ტექსტი დასაბეჭდად გაგზავნის წინ გადასთვალიერა მარქსმა. მანვე დაწერა მთლიანად მეათე თავი განყოფილებისა — „პოლიტიკური ეკონომია".

ამის შემდეგ განა საკითხავია, რომელი დებულება უნდა მივიჩნიოთ ამოსავალ ქვაკუთხედად მომავალი საზოგადოების აღზრდის მხარეების განსაზღვრის დროს?

ახლა დავუკვირდეთ მარქსისა და ენგელსის მიერ 1848 წელს შექმნილ „კომუნისტური პარტიის მანიფესტის" იმ ადგილს, სადაც ლაპარაკია კომუნისტური რევოლუციის მომდევნო ღონისძიებებზე:

„... 10. ყველა ბავშვის სახოგადოებრივი და უსასყიდლო აღზრდა. ბავშვთა საფაბრიკო შრომის ახლანდელი ფორმის მოსპობა. აღზრდის შეერთება მატერიალურ წარმოებასთან და ა. შ. და ა. შ." (თბილისი. 1968, გვ. 83).

აქ ისეთივე წესრიგია, როგორიც გაჰქონდა მარქსის დებულებაში „მომავალი ეპოქის აღზრდის" შესახებ. განსხვავება მდგომარეობს უფრო ფართო ფორმულირებაში, რაც მოცემულია „კაპიტალში", ვიდრე „მანიფესტში".

როგორ მოიქცა ლენინი? როცა მსჯელობა დასჭირდა იმაზე, რომ „ზმელას" უნდა დაკისრებოდა მოვალეობა — მონაწილეობა მიეღო ნაყოფიერ შრომაში, ლენინი დაეყრდნო სწორედ მარქსის უკანასკნელ დებულებას: „შეუძლებელია წარმოვიდგინოთ მომავალი საზოგადოების იდეალი უიმისოდ, თუ ახალგაზრდა თაობის სწავლება-ნაყოფიერ შრომასთან არ იქნება შეერთებული"... საყოველთაო ნაყოფიერი შრომა საყოველთაო ნაყოფიერ სწავლებას" რომ შეეკერთოთ, ამისთვის, ცხადია, აუცილებლად საჭიროა **ზმელას** (ხაზგასმა ჩვენია. — ზ. შ.) დაეკისროს მოვალეობა მონაწილეობა მიიღოს ნაყოფიერ შრომაში" (ლენინი, თხზულებანი, ტ. XI. თბილისი. 1948, გვ. 584-585).

უდავო ხდება, რომ „მომავალი ეპოქის აღზრდის" მარქსისტულ-ლენინური განსაზღვრის ამოსავალ დებულებას წარმოადგენს „კაპიტალის" I ტომში მოცემული და „ანტი-დიურინგში" ენგელსისა და თვით მარქსის მიერ დადასტურებული დებულება. ამ დებულებაში კი ლაპარაკია აღზრდის მხოლოდ სამ მხარეზე.

სხვა რიგის საკითხია, თუ მარქსი და ენგელსი რამდენ შემადგენელ ნაწილს გულისხმობდნენ აღზრდის თითოეულ დასახელებულ მხარეში, რაც ერთიმეორეში არ უნდა აგვერიოს.

საბჭოთა სკოლას თუ უმაღლეს სასწავლებელს ესაჭიროება მკაცრი მეცნიერული ლოგიკის საფუძველზე აგებული აღზრდის თეორია და მისი სახელმძღვანელო, რაც ვერავითარ შემთხვევაში ვერ შეიქმნება, თუ მას საფუძვლად არ დაედება მარქსისა და ენგელსის მოძღვრების ზემომოტანილი ძირითადი ამოსავალი დებულება ყოველმხრივ განვითარებული ადამიანის აღზრდის („შექმნის") შესახებ. აღზრდის ასეთი საბჭოთა თეორია დიდად გაუადვილებს შრომას ფიზიკური აღზრდის თეორიის მკვლევარებსაც.

ზ. შერაზადიშვილი,
პედაგოგიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი.

---

[1]) „ინსტრუქციის" იწყლისურ ბუნლიკაციაში „ტექნიკური სწავლების" მაგიერ წერია „ტექნოლოგიური წვრთნა" — „Technological training."

ჩვენ ქვეყანა ★ საზღვრიდან

ესკადრა დუბოსარიდან

დუბოსარის წყალსაცავს მალე ოცი წლისთავი შეუსრულდება.

ლამაზი ბუნებისა და სიგანით თითქმის კილომეტრიანი ატბის, წელიწადში 9 თვის მანძილზე ლია წყალსაცავის წყალობით დუბოსარი საბჭოთა კავშირის ერთ-ერთ სპორტულ ცენტრადაა მიჩნეული. აქ შექმნილია რესპუბლიკური სანიჩბოსნო ბაზა, რომელიც ტექნიკის უკანასკნელი სიტყვითაა მოწყობილი. ამ ბაზაში საბჭოთა კავშირის ყოველი კუთხიდან ჩამოაქვთ ნავები, ტევადი ელინგი, რომელიც 150-ზე მეტი ნავისთვისაა გათვალისწინებული, ზოგჯერ ყველა „სტუმარს" ვერც კი მისპინძლობს. დუბოსარის ბაზაზე უამრავი სხვადასხვა მასშტაბის შეჯიბრება ტარდება. მეხიკოს ოლიმპიური თამაშების წინ აქ ვარჯიშობდნენ სსრ კავშირის ნაკრების წევრები.

დუბოსარულმა ესკადრამ 14 წლის წინ გაგვაცნო თავი. განცხადი საკმაოდ მოკრძალებული გამოდგა. მაგრამ დუბოსარელი ენთუზიასტები ა. ბელსკი, მისი კოლეგები ვ. მამჩურენკო, ნ. მაკოვეი, ა. შაპოვალოვი — სვეროუკი თან საკავშირო სტარტებზე იცავდნენ თავიანთი რესპუბლიკის ღირსებას ბაიდარებითა და კანოებით ნიჩბოსნობაში და თან გულმოდგინედ იკრებდნენ ირგვლივ ნიჭიერ ახალგაზრდობას, სამი წლის შემდეგ ნ. მაკოვეი სსრ კავშირის ჩემპიონატის ბრინჯაოსი გახდა, მერე კი მოლდავეთში პირველმა მოიპოვა ნიჩბოსნობაში საერთაშორისო კლასის სპორტის ოსტატის სახელი.

დნესტრის წყლის სივრცეთა ზომიერებელობას ვერც სსრ კავშირის ჩემპიონატის ვერცხლის პრიზიორმა ვ. კაჩურმა გაუძლო. 1962 წლის ბოლოს იგი დუბოსარში დასახლდა და პოსტზე შეცვალა „კაპიტანი"— ეკიპაჟის მესვეური ა. ბელსკი.

— მე ჩემს მოწაფეებთან ერთად ვიზრდებოდი, — გვეუბნება ვ. კაჩური და ნათქვამის საილუსტრაციოდ მოჰყავს მაგალითები დუბოსარის სკოლის სპორტული ბიოგრაფიიდან.

1964 წელს ვ. კაჩურს მოლდავეთის დამსახურებული მწვრთნელის წოდება მიანიჭეს, ოცი წლის შემდეგ იგი ქვეყნის ნაკრები გუნდის ერთ-ერთი ხელმძღვანელი გახდა, 1970 წელს კი სსრ კავშირის დამსახურებული მწვრთნელის წოდება მიიღო. ბოლო რამდენიმე წლის მანძილზე ქვეყნის ნაკრებში 13 დუბოსარელი ნიჩბოსანი შედიოდა. 100-მდე კაცმა სპორტის ოსტატის წოდება მიიღო, მათგან 12-მა — საერთაშორისო კლასის ოსტატისა.

განსაკუთრებული წარმატებით სარგებლობენ დუბოსარელთა ოჯახური დუეტები. კერძოდ, ესენი არიან მებაიდარე ძმები დ. და შ. შატვეეშვები, ე. და ვ. პეტროვები, კანოისტები ვ. და ნ. სუსლოვები. მათს კოლექციაში ყველა ღირსების ჯილდოები შეგხვდებათ — საბჭოთა კავშირის ჩემპიონთა პირველობის ჩემპიონთა მედლებიდან მსოფლიო ჩემპიონატის ოქროს ჯილდოებამდე.

ვ. კაჩური ლაპარაკობს იმ სპორტსმენებზე, რომლებმაც სადაცაა ვეტერანები უნდა შეცვალონ. მაგრამ ეს „სადაცაა" საკმაოდ შედარებითი ცნებაა. დავასახელოთ, მაგალითად, 19 წლის იუნიორები. — კანოისტი ვ. სეტრინი და მებაიდარე ნ. გნედინი. ორივე სპორტის ოსტატი—პირველი ქვეყნის ნაკრების ძირითად შემადგენლობაში შედის, მეორე სსრ კავშირის 1970 წლის ჩემპიონატის ფინალისტია მოზრდილთა შორის!

ამჟამად დუბოსარის ფლოტილის მთავარი ოსტატები შინ არ ბრუნავენ, თუმცა სპორტსმენთა ძირითადი მასა (150-ზე მეტი კაცი) ადგილზე დარჩა. დუბოსარელთა ნავები ბენდერისკენ — მოლდავეთის მეორე მნიშვნელოვანი სანიჩბოსნო ბაზისკენ დაეშვნენ. აქ ახლა მოლდავეთის უძლიერესი ნიჩბოსნები სსრ კავშირის ხალხთა V სპარტაკიადისთვის ემზადებიან.

ჯ. ლისიევი.

დუბოსარი.

„იუნოსტი" — ჯანმრთელობის კერა

რიგის მოსკოვის რაიონში, სადაც კუნგარაგოს ახალი საცხოვრებელი მასივია განლაგებული, პოპულარული გახდა სპორტკლუბი „იუნოსტი", რომელიც № 43 სახლმართველობასთან შექმნა. კლუბის შექმნის იდეა პარტიის რაიკომის ინსტრუქტორს ვ. რუბინცევეს ეკუთვნის. წარსულში სპორტსმენი და მოცურავეთა მწვრთნელი დაინტერესდა სახლმართველობის ახალი შენობით, სადაც ხვეა დამხმარე ოთახების გარდა კრებების დარბაზიც იყო გათვალისწინებული. რუბინცევეს მა იდეა წამოაყენა, ეს დარბაზი სპორტულ კლუბად გადაეკეთებინა. ამ წინადადებას ხმა დაუჭირეს.

პირველი ნაბიჯები ძნელი იყო. მწვრთნელებისა და ინსტრუქტორებისთვის ხელფასი უნდა გადაეხადათ. შობლოებთან საუბრებისა და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებში კონსულტაციების შემდეგ გადაწყდა შექმნილიყო ფასიანი სექციები. სომ არსებობს ფიგურული სრიალის, ცურვისა და სხვა ფასიანი სექციები. ხელმძღვანელების მოძებნა არც ისე ძნელი აღმოჩნდა, რადგან ამ რაიონში ბევრი სპორტის ოსტატი, ფიზკულტურის მასწავლებელი, სპორტსაზოგადოებათა მწვრთნელი ცხოვრობს.

ჩამოაყალიბეს მხატვრული ტანვარჯიშის, კლასიკური ჭიდაობის, ძალოსნობის სექციები, საერთო ფიზმომზადებისა და ბატუტზე მხტომელთა ჯგუფები. მათი ხელმძღვანელობა ითავეს მელბურნის ოლიმპიადის პრიზიორებმა — ძალოსანმა ვ. სტეპანოვმა, ყალეში ხტომაში რესპუბლიკის მრავალგზის ჩემპიონმა ვ. ლოზემ, სპორტის ოსტატმა კლასიკურ ჭიდაობაში ლ. ლიფშიცმა, სპორტის ოსტატმა მხატვრულ ტანვარჯიშში ნ. სერდიუკოვამ და სხვებმა. საერთო ფიზმომზადების ჯგუფებს ამეცადინებდა სპორტკლუბ „იუნოსტის" თავმჯდომარე, სახლმართველობის ბავშვთა ოთახის მეთოდისტი ვ. მოროზოვი.

სპორტული ინვენტარი სახლმმართველობის მიერ ფიზკულტურულ-მასობრივი მუშაობისთვის გამოყოფილი სახსრებით შეიძინეს. ბევრი რამ საკუთარი ხელით გაკეთეს.

ახლა სპორტკლუბში ოთხასამდე გოგონა და ბიჭია გაერთიანებული. მწვრთნელები თვალ-ყურს ადევნებენ მათს სწავლას სკოლაში, მათს ქცევას, სპორტული ოსტატობის ზრდას. განსაკუთრებით ნიჭიერ ბავშვებს სპორტსაზოგადოებათა სექციებში აერთიანებენ. მეცადინეობისთვის სულ 2-დან 4 მანუთამდე იხდიან.

სახლმმართველობის სპორტული კლუბი „იუნოსტი" ჯერჯერობით ერთადერთია ლატვიაში.

ვ. ნიკოლაევი.

რიგა.

ჩერნიგოვი. დოსაფის საავიაციო სპორტულ კლუბში ახობით ბაბუკი და ქალიშვილი ვარჯიშობს. წლეულს ახობით კაცმა პირველად შეასრულა ნახტომი პარაშუტით, კლუბის ბ ადგილზელი კი სსრ კავშირის სპორტის ოსტატი გახდა.

სურათზე: ჩერნიგოვის მაუდ-კამოლის კომბინატის კონტროლიორი ნ. ანიკინა სპარაშუტო სპორტითაა გატაცებული. მან უკვე 90 ნახტომი შეასრულა და II თანრიგი აქვს. ანიკინა საზოგადოებრივი ინსტრუქტორიცაა.

ა. ოლეინიკის ფოტო,
(სოკდესი).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დიდი „კინოჩემპიონატის“ ფინიში

სპორტული ფილმების III საკავშირო კინოფესტივალი

საინტერესო დეტალი: გაჩნდა თუ არა ეკრანზე წარწერა „ფეხბურთი უბურთოდ“ კინოთეატრ „რიგის“ დარბაზში აქა-იქ ტაში გაისმა. ეტყობოდა, რომ მაყურებლებისა და ჟურნალისტების ერთ ნაწილს უკვე ნანახი ჰქონდა ეს ქართული ტელეფილმი და ახლა ახე თბილად გამოხატეს თავისი თანაგრძნობა.

„ფეხბურთი უბურთოდ“ ადრე ჩვენც გვინახავს რამდენიმეჯერ, მაგრამ რიგის საკონკურსო ეკრანზე უფრო კრიტიკული, დაკვირვებული თვალით შევხედეთ მას.

ჩვენი ტელეფილმი მართლაც საინტერესოდ და ორიგინალურადაა გადაღებული. აქაა ყველაფერი ფეხბურთზე, ყველაფერი... ბურთის გარდა. ეი, ფეხბურთელების გაოფლილი, ჟინისგან დაჭიმული სახეები, ავერ მრისხანე მსაჯებიც, ჩაფიქრებული მწვრთნელები. ეკრანზე მსხვილი პლანით ჩანს ფეხბურთელების ბრძოლა — აშკარა თუ ფარული, შემდეგ კი გაკანონილი გოლით გამოწვეული სიხარული და განუწყვეტელი შეძახილები.

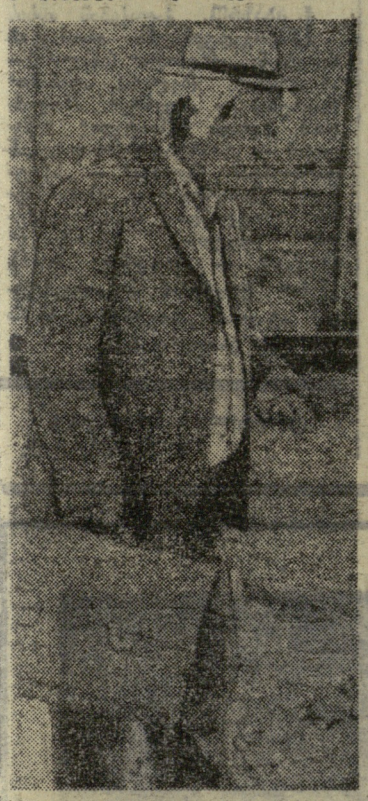

დიახ, ბურთი ამ სურათში თითქმის სრულიად არ ჩანს, მაგრამ იგი ფილმის რეჟისორების გ. კანდელაკისა და ლ. სიხარულიძის, ოპერატორების გ. ბარნაველისა და თ. კანდელაკის წყალობით გამუდმებით იგრძნობა, იგრძნობა ისევე, როგორც ფილმის ავტორების დიდი სიყვარული ფეხბურთისადმი...

ფესტივალის ბოლო დღეს საინტერესო იყო, აგრეთვე, რიგისა და ერევნის სტუდიების ნამუშევრები. მასპინძლებმა გვიჩვენეს ფერადი კინოფირი სახელგანთქმულ შუბის მტყორცნელ იან ლუსისზე, ხოლო ხომხმა ტელეოსტატებმა შემოგვთავაზეს ფილმი „დავა“, რომელიც ბ. სპასკისა და ტ. პეტროსიანის დიდ ორთაბრძოლაზე მოგვითხრობს.

მაყურებელთა ინტერესი გამოიწვია რიგის კინოსტუდიის ნაწარმოებმა — სრულმეტრაჟიანმა მხატვრულმა ფილმმა „დედოფლის რაინდმა“. მის ავტორებს ტრადიციულ პრეს-კონფერენციაზე მოუხდათ ჟურნალისტების, შეიძლება ითქვას, გაოფთრებული შეტევის მოგერიება: „პერსონაჟები, განსაკუთრებით, ფიზკულტურული მუშაკი, არ არიან ტიპიურები“, „მომაბეზრებელია გადაჭარბებული დოკუმენტური კადრების ჩვენება“, „გმირები არაბუნებრივი, ყალბი ენით ლაპარაკობენ“...

უნდა ითქვას, რომ ამ რეპლიკებში მართლაც იყო ჭეშმარიტების მარცვალი. რაც შეეხება ამ ფილმის მთავარი როლის შემსრულებელს, სპორტის ოსტატობის კანდიდატ ი. გრუსტინს, იგი მეტად უშუალოდ და ბუნებრივად გრძნობს თავს კინოკამერის წინ. ამიტომაც იყო, რომ ჟურნალისტებმა მას მრავალი ავტოგრაფი ჩამოართვეს. სხვათა შორის ი. გრუსტინმა ჩვენც გვაძლევნა თავისი სარეკლამო ფოტოსურათი ავტოგრაფით, რომელსაც მკითხველებს ვთავაზობთ (იხ. სურათი ქვემოთ).

საკმაო მოწონება დაიმსახურა ს. გორკის სახელობის სტუდიის ნაწარმოებმა — ფილმმა „მწვრთნელი“. სცენარისტი ა. ლაჭინი ფიზკულტურის ინსტიტუტის კურსდამთავრებულია და სპორტის ოსტატიც გახლავთ. ყველაფრით იგრძნობა, რომ ავტორმა კარგად იცის სპორტსმენთა ფსიქოლოგია.

„მწვრთნელი“ ოთხი ერთმანეთთან დაკავშირებული ნოველისგან შედგება, რომლებიც ოთხი პატარა ბიჭუნას — შორეული ციმბირის პატარა ქალაქის ტანვარჯიშული სკოლის მოწაფეებზე მოგვითხრობენ. ფილმის გმირები — 10-11 წლის მოსწავლეები სხვადასხვა ხასიათის, აზრისა და ტემპერამენტისანი არიან. ყოველი მათგანი განსაკუთრებულ, ინდივიდუალურ მიდგომას საჭიროებს.

— ხანამ ამ „კინოკვარტეტს“ შევარჩევდით, ათასზე მეტი ბიჭის გამოცდა მოგვიხდა, — გვითხრა ფილმის რეჟისორმა ი. ბაზელიანმა.— ბოლოს და ბოლოს არჩევანი ოთხ პატარა მოსკოველზე შევაჩერეთ. განსაკუთრებით მოგვეწონა შეხუთეკლასელი ა. ხარიბანი, რომელიც სურათში კულეშოვის როლს ასრულებს. აღსანიშნავია, რომ ამ ბიჭებს სპორტთან არავითარი კავშირი არა ჰქონდათ, ცხადია, გარდა ფიზკულტურის სასწავლო გაკვეთილებისა. გადაღების წინ და შემდეგ სურათზე მუშაობის პროცესში პატარა მსახიობებს 3-4 თვის მანძილზე მოუხდათ ვარჯაში ცნობილ მწვრთნელთან. წარმოიდგინეთ, რომ ახლა ყველა მათგანი რეგულარულად ვარჯიშობს სპორტულ სექციებში. განსაკუთრებით გაიტაცა სპორტმა ს. ივსიუნინი (კლიმ კლიმიჩი) და დ. სოსნოვსკი (სიდორკინი).

— ბიჭებთან მუშაობა მართლაც საინტერესო ყოფილა, — სიტყვას იღებს „თვით მწვრთნელი“, მსახიობი ვ. რიუკოვი. — ისინი ისე შედიან, შეიძლება ითქვას, იჭრებიან როლში, რომ ხშირად დადგენილი ტექსტიც ავიწყდებათ და ... იმპროვიზაციაზე გადადიან.

საგულისხმო და ლაკონური იყო სპორტის დამსახურებული ოსტატის ლ. პეტრიკის აზრი „მწვრთნელის“ შესახებ:

— მწვრთნელი ინოკენტი მე ჩემს პირველ მწვრთნელს მაგონებს — იგი ძალიან ბუნებრივი და რეალური.

მოწონება ხვდა რიგის სტუდიის ერთნწილიან ფერად ფილმს „ეს როა“, რომელიც მოგვითხრობს ხაბეროთა ქვეყანაში სპორტის ახალ სახეობაზე — ხაცოგაო სპორტზე. როგორც ფილმის რეჟისორ-ოპერატორმა ვ. კროგისმა განაცხადა პრეს-კონფერენციაზე, სპორტული ცეკვა და საერთოდ სპორტის სამთოსათხილამურო სახეობები — მისი ბობია. საინტერესოა, რომ ტრასის თავბრუდამხვევი სისწრაფით გავლის ეპიზოდები გადაიღო არა რომელიმე სპორტსმენმა, არამედ თვითონ ავტორმა.

თამამად შეიძლება ითქვას, რომ „მოსფილმის“ ფერად კინოკომედიას „შვიდი მოხუცი და ერთი ქალიშვილი“ მთელი 80 წუთის განმავლობაში მაყურებელთა სიცილ-ხარხარში უჩვენებდნენ. ფილმში, რომლის რეჟისორია ე. კარელოვი (ადრე მას ვიცნობდით კინოსურათ „ზესამე ტაიმით“), ვხვდებით ჩვენს ძველ ნაცნობებს — პოპულარულ მსახიობებს ბ. ჩირკოვს, ს. საველოვას, ა. პაპანოვს, ი. ნიკულინს, ვ. ვიცინს და სხვ.

„სპორტი, სპორტი, სპორტი“ — ასე დაარქვეს ავტორებმა, ძმებმა ე. და გ. კლიმოვებმა დიდ ხერიოზულ სურათს, რომელიც მათ კინოსტუდია „მოსფილმში“ შექმნეს.

— გვინდოდა ეკრანზე გვეჩვენებინა ჭეშმარიტი სპორტი, მისი „სამზარეულო“, ქრონიკა, მისი სიხარული და გულისტკივილი, — თქვა რეჟისორმა ე. კლიმოვმა.

— მთავარი კი ჩვენთვის იყო იმის ჩვენება, თუ რა ადგილი უჭირავს საზოგადოების ცხოვრებაში „მის უდიდებულესობა სპორტს“,— აგრძელებს აზრს სცენარის ავტორი ვ. კლიმოვი, წარხულში ნახეთ ოთა კავშირის ძძლეოსანთა ნაკრები გუნდის წევრი.

ამ მხატვრულ ფილმში ზომიერადაა ჩაქსოვილი დოკუმენტური კადრები — ფილადელფიის „ხაუკუნის მატჩი“ ხაბეროთა და ამერიკელ ძძლეოსნებს შორის, ნოველები ბრწყინვალე ჭ. ოუენსზე და გ. ბრუმელზე, სტაიერების ა. დესიატჩიკოვის და ბ. პიარნაკივის ბრძოლა ამერიკელ სოტთან. ორიგინალურია ნოველა ვაჟარ კალაშნიკოვისა და კირიბეევიჩის ბუშტიკრივზე, ბომბელის სტადიონზე, რომელიც ავტორებმა სამოთხის ბალ-სტადიონად დაგვიხატეს.

... შაბათ საღამოს ფიურიმ შეაჯამა ფესტივალის შედეგები. კვლავ საზეიმოდ იყო მორთული კინოთეატრი „პალადიუმი“, სადაც III საკავშირო ფესტივალის ოფიციალური დახურვა მოეწყო.

ჟიურის წევრმა, სსრ კავშირის გმირმა გ. ბაკლანოვმა დამსწრეებს გააცნო გამარჯვებულები — სპორტული კინოფესტივალის ახალი লაურეატები.

ფანფარების საზეიმო ხმაზე ფესტივალის ოქროს მედალი და პირველი ხარისხის დიპლომი მხატვრულ ფილმებს შორის გადაეცა „მოსფილმის“ ნაწარმოებს „სპორტი, სპორტი, სპორტი“. აღსანიშნავია, რომ ამ ფილმის ავტორებმა მიიღეს ფესტივალის კიდევ რამდენიმე ჯილდო — სპორტსმენის წარმატებითი დებიუტისთვის კინოდრამატურგიაში, საუკეთესო რეჟისურისთვის, საუკეთესო მუსიკალური გაფორმებისთვის.

მეორე პრიზი — ვერცხლის მედალი და მეორე ხარისხის დიპლომი დაიმსახურა კინოსურათმა „მწვრთნელი“, ხოლო მასში მონაწილე მსახიობმა ვ. რიუკოვმა მამაკაცის საუკეთესო როლის შესრულებისთვის მიიღო ჟიურის სპეციალური ჯილდო.

ბრინჯაოს მედლითა და მესამე ხარისხის დიპლომით დაჯილდოვეს რიგის კინოსტუდიის ნაწარმოები „დედოფლის რაინდი“.

დოკუმენტურ სურათებში პირველი იყო ალმოსავლეთ ციმბირის კინოქრონიკის სტუდიის ნაწარმოები „ჩვენ ჩურაფჩიდან ვართ“, მეორე — „დიდი რბოლა“ (უკრაინის სტუდია), ხოლო მესამე—„დ'არტანიანი, ალიონკა და სერიოგა“ (დასავლეთ ციმბირის კინოქრონიკის სტუდია).

ხარეპორტაჟო ფილმების ჟანრში პირველობა დაიმსახურა სურათმა „ორნი ტრეკზე“ (დოკუმენტური ფილმების ცენტრალური სტუდია). II ადგილზე გამოვიდა ლიტველთა ნაწარმოები „ორი ტაიმი“, III — „გადაცემა 50:18“ („ტალინფილმი“).

„შეხიოს ძველი სტარტები“ („ცენტრნაუჩფილმი“) პირველი იყო სამეცნიერო-პოპულარული ფილმების შეჯიბრებაში. ამ ჟანრში მეორე პრიზიორია ყაზახეთის კინოდოკუმენტალისტების ნაწარმოები „შუბიცა და ნაჯახიც“, ხოლო ბრინჯაოს მედალი გადაეცა „ცენტრნაუჩფილმის“ მეორე ნამუშევარს „პატარა ნიკების დიდი რეგატა“. აღსანიშნავია, რომ ამ უკანასკნელმა უკვე მოასწრო გამხდარიყო საერთაშორისო პრემიის ლაურეატიც.

სულ ორი ნამუშევარი იყო წარმოდგენილი სასწავლო ფილმების ჟანრში. ჟიურიმ უკეთესად მიიჩნია ლენინგრადელთა სურათი „ტრამვლინიდან თხილამურებით ხტომა“.

როგორც მოსალოდნელი იყო, სატელევიზიო ფილმებს შორის ცენტრალური ტელევიზიის „მოკეი, მოკეიხა“ და ლატვიის ტელესტუდიის „ხაგაზაფხულო სლალომთან“ ერთად პრიზითა და დიპლომით აღინიშნა საქართველოს ტელესტუდიის ნამუშევარი „ფეხბურთი უბურთოდ“.

— ესაა პატარა, მაგრამ საოცრად ორიგინალური ფილმი, — აღტაცებით წარმოთქვა ჟიურის თავმჯდომარემ, სსრ კავშირის სახალხო არტისტმა ა. ზგურიდიმ.

ფილმმა „ფეხბურთი უბურთოდ“ სპორტული თემის ორიგინალური გადაწყვეტისთვის მიიღო აგრეთვე ლატვიის გაზეთის „სპორტსის“ სპეციალური პრიზი.

ასეთივე საზოგადოებრივი პრიზი მიიღო ქართულმა მხატვრულმა სურათმა „ფეოლამ“ (ვხვდავთ კადრს ამ ფილმიდან: სახლმმართველი ბონდო დოლაბერიძე ი. ხვიჩიას შესრულებით), თუმცა გულახდილად უნდა ითქვას, რომ იგი გაცილებით მეტს იმსახურებდა — მაყურებელთა და სპეციალისტების შეფასება, როგორც ადრე ვიუწყებოდით, დადებითი და სახიხარული იყო.

მახპინძელთა გამარჯვებით დამთავრდა სპორტული კინოჟურნალების ჩვენება. მეორე იყო დოკუმენტური ფილმების ცენტრალური სტუდია, III ადგილი კი უკრაინის კინოქრონიკის ნამუშევარს მიეკუთვნა.

გარდა ძირითადი პრიზებისა, ბევრმა კინოსურათმა მიიღო ფესტივალის დიპლომები და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების პრიზები.

... მართლაც, ძნელი და მომქანცველი იყო ფესტივალის დისტანცია — მაყურებლებსა და ჟიურის მოუხდა 70 ფილმის ნახვა, რომლებიც ასე განაწილდა ჟანრების მიხედვით: მხატვრული — 9, დოკუმენტური — 38, მეცნიერულ-პოპულარული — 11, კინოჟურნალი — 18 (მათ შორის, ტელეფილმი — 10).

სურათზე: ჟიურის წევრები — სპორტის დამსახურებული ოსტატები ლ. პეტრიკი და ე. პეტუშკოვა ფილმ „შვიდი მოხუცი და ერთი ქალიშვილის“ დემონსტრაციის შემდეგ ეხაუბრებიან მის დამდგმელს ე. კარელოვს.

ზ. ბეჟაგილსკის ფოტო.

ახლა ჩვენს კინემატოგრაფისტებს კიდევ ერთი, გაცილებით მასუხსაგები გამოცდა ელით — სპორტული ფილმების საერთაშორისო ფესტივალი, რომელიც გაიხადგმარტის დამდეგს გაიმართება იტალიაში, ზამთრის ცნობილ კურორტ კორტინა დ' ამპეცოში.

ცხადია, ამ თავისებურ შეჯიბრებაში მონაწილეობას მიიღებენ საუკეთესოთა შორის საუკეთესონი — რიგის საკავშირო ფესტივალში გამარჯვებულნი. დრო, როგორც ხედავთ, ძალზე ცოტა დარჩა, მაგრამ, ნუ დაგვავიწყდება, რომ ზუსტად ორი წლის შემდეგ ხაბეროთა ქვეყანაში (როგორც სპორტული კინოს ფედერაციის ოფიციალურმა წარმომადგენლებმა გვითხრეს, ადგილი ჯერ არაა დადგენილი) ჩატარდება მორიგი, მეოთხე კინოფესტივალი.

ჩვენ არაერთგზის გამოგვეთქვამს აზრი, რომ კინომოღვაწენი, მათ შორის, ცხადია, ხაქართველოსაც, ჯერ კიდევ ვალში არიან სპორტსმენების წინაშე.

იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ჩვენი რესპუბლიკის კინოხელოვნების ოსტატები — სცენარისტები, რეჟისორები, ოპერატორები, მსახიობები ამთავითვე შეუდგებიან მზადებას უკვე ტრადიციად დამკვიდრებულ სპორტული ფესტივალისთვის. დაე, რიგის „კინოჩემპიონატის“ ფინიშს მათი ჩქარი სტარტები მოჰყვეს!

ვ. ბაკაბაძე,
ო. ნოზაძე,
(ჩვენი სპეც. კორ.).

რიგა.

ალექსეევი და ძმანი მისნი

დნეპროპეტროვსკში დაიწყო ძალოსანთა შეჯიბრება სსრ კავშირის თასზე. თითოეულ წონით კატეგორიაში 16 უძლიერესი ათლეტი გამოდის. გამარჯვებულებს გადაეცემათ თქრის მცირე შედლები.

ბრძოლა ყოველ წონით კატეგორიაში საინტერესო და დაძაბული იქნება, მაგრამ განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს ბოლო ოთხი წონითი კატეგორიის ათლეტთა შეჯიბრება. ეს განსაკუთრებულია, ვინაიდან სწორედ ამ წონებში საბჭოთა ძალოსნებს ტოლი არ ჰყავთ მსოფლიო მასშტაბით. ამასთან, განსათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომ მსოფლიო რეკორდებისთვის ბრძოლაში ძირითადად საბჭოთა ათლეტები მონაწილეობენ. მაგალითისთვის აკიდოთ თუნდაც საშუალო წონა. მსოფლიო ჩემპიონმა და რეკორდსმენმა ვ. ივანჩენკომ ძლივს მოასწრო კოლუმბუსში ტრიუმფით გამოსვლა, რომ 23 წლის სარკოველმა ათლეტმა ბ. პავლოვმა სამჭიდში 507,5 კგ აჩვენა, რითაც 2,5 კგ-ით „დაამძიმა" ივანჩენკოს მსოფლიო რეკორდი. ამათ გარდა, დნეპროპეტროვსკის ფიცარნაგზე ძალოსნობის მოყვარულები იხილავენ სსრ კავშირის 1969 წლის ჩემპიონატის პრიზიორს, ბელორუსიელ ვ. შარის, რომელმაც 500 კგ აჩვენა. საინტერესო იქნება, აგრეთვე, მსოფლიო ეუს-რეკორდსმენის ა. გოლუბოვიჩის გამოსვლა ამ წონაში.

არანაკლებ ინტერესს იწვევს ქვემძიმე და მძიმე წონის ძალოსანთა ასპარეზობა. ქვემძიმე წონის ათლეტთა შეჯიბრებაში გამოვლენ მსოფლიო ჩემპიონი და რეკორდსმენი ვ. კოლოტოვი, მსოფლიო ჩემპიონატის პრიზიორი დ. რიგერტი. მათ მედგარ მეტოქეობას გაუწევენ ს. პოლტორაცკი და ვ. ბაზოროვი. მძიმე წონაში უდავო ფავორიტი, რა თქმა უნდა, მსოფლიო ჩემპიონი და რეკორდსმენი ი. ტალტაკა, მაგრამ ეს როდი ნიშნავს, რომ გამარჯვების სახელოვანი ესტონელი ათლეტი უბრალოდ მოიპოვებს. მისი მეტოქეები იქნებიან სსრ კავშირის ჩემპიონი, ესტონელი ვ. უტსარი, სსრ კავშირის ზრავალეზის რეკორდსმენი ვ. ბაკუბოვსკი, მსოფლიო რეკორდსმენი ატიმაში ვ. კოზინი, ა. ჟეჟელაკა, რომელმაც ახლახან საერთაშორისო კლასის სპორტის ოსტატის ნორმა (540 კგ) შეასრულა და სხვ.

და, რაღა თქმა უნდა, ძალოსნობის გულშემატკივრები განსაკუთრებული ინტერესით მოელიან მსოფლიოში უდონიერესი ადამიანის ვ. ალექსეევის გამოსვლას. სულ ახლახან ამ შესანიშნავმა ძალოსანმა მსოფლიო რეკორდის ჭერი სამჭიდში 620 კგ-მდე აიყვანა. იგი შეეცდება ერთბელ კიდევ გაახაროს ძალოსნობის მოყვარულები, რაშიც მას დაეხმარებიან მისი მუდმივი მეტოქეები, მსოფლიოს ეუს-რეკორდსმენი ს. ბატიმჩიკი, აგრეთვე, ვ. დიაჩენკო და ნ. კოზინცევი.

ძალოსნობის თბილისელ მოყვარულებს მოვაგონებთ, რომ შეუძლიათ უძლიერეს ათლეტთა ასპარეზობას უყურონ ტელევიზიის ცისფერ ეკრანზე: 24 დეკემბერს — 24 საათიდან და 15 წუთიდან, 25 დეკემბერს — 23 საათიდან და 45 წუთიდან, 26 დეკემბერს— 23 საათიდან და 15 წუთიდან (დრო ყველგან თბილისურია).

სსრ კავშირის XXXVIII ჩემპიონატები

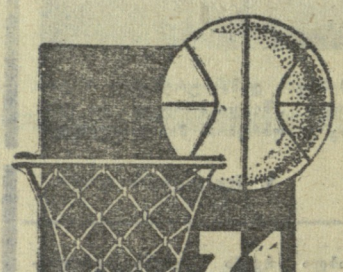

ცსკა დაკარგულს ინაზღაურებს

გაიმარჯა მორიგი ტურის მატჩები. მოსკოვი, ადგილობრივი არმიელებმა კაუნასის „ეალგირისს" უმასპინძლეს. სსრ კავშირის ჩემპიონის უპირატესობა აშკარა იყო. ცსკა-მ გაიმარჯვა — 96:80.

ტარტუ. ცსკა, რომელიც დაკარგული იყო ევროპის ქვეყნების ჩემპიონთა თასის გათამაშებით, შედაზედ ატარებს გამოტოვებულ შეხვედრებს. გუშინწინ იგი „კალევს" შეხვდა. გამარჯვება არმიელებმა ამჯერად მეიმე ბრძოლის შემდეგ მოიპოვეს — 77:70.

გათამაშების ცხრილები

ძირითადი შემადგენლობანი

მდგომარეობა 22 დეკემბრისთვის

	თ.	მ.	წ.	ს.	ქ.
„სპარტაკი" (ლენინგრადი)	9	8	1	613—513	8
ცსკა	8	7	1	727—557	7
„სტროიტელი" (კიევი)	8	5	3	548—533	5
„დინამო" (მოსკოვი)	7	4	3	533—517	4
„ეალგირისი" (კაუნასი)	7	4	3	552—554	4
„დინამო" (თბილისი)	7	4	3	541—543	4
„კალევი" (ტარტუ)	8	3	5	618—594	3
„ბურევესტნიკი" (თბილისი)	7	3	4	513—548	3
ცსკ (კიევი)	7	2	5	482—510	2
ზენიტ (რიგა)	7	2	5	535—588	2
ცსკ (რიგა)	7	2	5	470—502	2
რტი (მინსკი)	8	1	7	518—579	1

დუბლიორთა შემადგენლობანი

მდგომარეობა 21 დეკემბრისთვის

	თ.	მ.	წ.	ს.	ქ.
„დინამო" (თბილისი)	7	6	1	544—456	6
ცსკა	7	6	1	517—545	6
„სტროიტელი" (კიევი)	8	5	3	579—571	5
„სპარტაკი" (ლენინგრადი)	8	4	5	670—668	4
„კალევი" (ტარტუ)	7	4	3	600—670	4
ცსკ (რიგა)	6	3	3	435—411	3
„დინამო" (მოსკოვი)	7	3	4	509—521	3
„ბურევესტნიკი" (თბილისი)	7	3	4	528—556	3
ზენიტ (რიგა)	7	3	4	527—558	3
„ეალგირისი" (კაუნასი)	7	2	5	535—558	2
რტი (მინსკი)	7	2	5	517—547	2
ცსკ (კიევი)	7	2	5	477—547	2

6 წამით აღრე

ლენინგრადში დაიწყო უმაღლესი დიგის კალათბურთელ ქალთა საკავშირო ჩემპიონატის პირველი წრის დასკვნითი ტურის მატჩები.

საინტერესო ბრძოლით აღინიშნა მოსკოვის გუნდების — „სერპ ი მოლოტისა" და „დინამოს" ორთაბრძოლა. დინამოელთა შემადგენლობაში თამაშობდა სსრ კავშირის ნაკრების 3 წევრი, „სერპ ი მოლოტში" კი მხოლოდ კუკანოვა. მაგრამ ამ შეფარდებას არ უმოქმედია შეხვედრის შედეგზე. პროგნოზების მიუხედავად, გამარჯვება „სერპ ი მოლოტს" დარჩა — 62:55. ყველაზე შედეგიანი ამ მატჩში სწორედ კუკანოვა იყო — 24 ქულა.

მოულოდნელი შედეგით დამთავრდა დუბიუტანტის — მოსკოვის „სპარტაკისა" და ლენინგრადის „ბურევესტნიკის" მატჩი. ნევისპირელები მთელი შეხვედრის მანძილზე წინ იყვნენ. ერთ მომენტში მათ 11 ქულითაც კი მიაყავდათ ანგარიში, მაგრამ ორთაბრძოლის მიწურულში დათმეს ინიციატივა. ამით ისარგებლა „სპარტაკმა" და მსაჯების საფინალო სასტვენამდე 6 წამით აღრე მეტოქეს გამარჯვება გამოგლიჯა ხელიდან — 48:46.

ამ დღეს ერთმანეთს შეხვდნენ ქალთა კალათბურთის ლიდერები — რიგის ტტტ და მოსკოვის ოლქის „სპარტაკი". ლატვიელებმა დამსახურებული გამარჯვება იზეიმეს — 67:56.

პირველი ტურის დანარჩენი მატჩები ასე დამთავრდა: „დინამო" (კიევი) — „სტალი" (დნეპროპეტროვსკი) 68:62, „სპარტაკი" (ლენინგრადი) — „ურალმაში" (სვერდლოვსკი) 87:57, „კიბირკშტისი" (ვილნიუსი) — „პოლიტექნიკი" (კაუნასი) 73:53.

KORANA • ФУТБОЛ • ФЕХБУРТИ • LABDARUGAS

მსოფლიო ჩემპიონებიც ყიდულობენ

სპორტული მიმომხილველები გაკვირვებით აღნიშნავენ იმ ფაქტს, რომ თვით მსოფლიო ჩემპიონები — ბრაზილიელებიც კი ყიდულობენ უცხოელ ფეხბურთელებს, ძირითადად არგენტინიდან, ურუგვაიდან და პარაგვაიდან.

ეს მოვლენა ცხოველ გამოხმაურებას იწვევს. ცნობილმა კლუბმა „სან-პაულუმ", ამას წინათ იყიდა ურუგვაელები როსა და ფორლანი. „სანტოსი" უკვე კარგა ხანია ეძებდა მეკარეს და შეიძინა ცნობილი ჩეილასი, არგენტინის ერთ-ერთი უძლიერესი მეკარე. პარაგვაელი სიდე „პალმეირასში" აღმოჩნდა.

ახლა ბრაზილიის სხვადასხვა კლუბები მოლაპარაკებას აწარმოებენ სხვა არგენტინელ და ურუგვაელ ფეხბურთელებთან.

„ჩვენც გვეშველება..."

როგორც ცნობილია, ამერიკის შეერთებული შტატების სპორტული ორგანიზაციების არაერთგზისი ცდის მიუხედავად (დიდი საერთაშორისო ტურნირები, საჩვენებელი მატჩები, მწვრთნელთა მიწვევა) ფეხბურთი ამ ქვეყანაში ვერ იქნა და ვერ დაინერგა. ამერიკელები აშკარა უპირატესობას ანიჭებენ ბეისბოლს, კალათბურთს და სხვა თამაშებს.

აშშ-ს ფედერაცია მაინც არ ჰყრის ფარ-ხმალს. ამას წინათ მისმა პრეზიდენტმა ფ. ვუსმანმა განაცხადა: „ჩვენ კიდევ 10 წელი გვჭირდება, შემდეგ კი ფეხბურთი პოპულარული გახდება. იგი ყველა უნივერსიტეტში დავნერგეთ, ამან კი, ბოლოსდაბოლოს, შედეგები უნდა მოგვცეს".

უძველესი კლუბის აღორძინება

ბირმინგჰამის „ასტონ ვილა" ინგლისის ყველაზე უფრო ძველი და სახელოვანი კლუბების რიცხვს მიეკუთვნება. იგი ექვსჯერ იყო ინგლისის ჩემპიონი, შვიდჯერ — ინგლისის თასის მფლობელი, ათჯერ — თასის ფინალისტი.

„ასტონ ვილა" ერთ-ერთია ამ 3 კლუბს შორის, რომელთაც ინგლისის ფეხბურთის ისტორიაში გაკვეთეს „დუბლი" — ჩემპიონებიც გახდნენ და თასის მფლობელნიც. ასეთი იყო „პრესტონ ნორს ენდი" (1889 წ.), „ასტონ ვილა" (1897 წ.), და „ტოტენჰემ ჰოტსპური" (1960 წ.).

7 წლის წინ „ასტონ ვილას" ხანგრძლივი კრიზისი დაეწყო. მან ჯერ პირველი ლიგა დასტოვა, შემდეგ მეორეც და მხოლოდ ახლა შეიმჩნევა კლუბის აღორძინება. იგი III ლიგის გუნდების შეჯიბრების ლიდერია და, თუმცა, ჯერ კიდევ ბევრი თამაშია წინ, ბირმინჰამელთა II ლიგაში დაბრუნების საკითხი პრაქტიკულად გადაწყვეტილად მიიჩნიეთ. გუნდის ახალგაზრდულ შემადგენლობას პერსპექტიულ კადრებსაც უსაბამენ — I ლიგაში დაბრუნებას.

საბაზრო ქალაქების თასზე

საბაზრო ქალაქების თასის მეორეადგილზე ერთმანეთს ხვდებიან: „არსენალი" (ინგლისი)— „ბეეერენი" (ბელგია), „დინამო" (ზაგრები) — „ტვენტე" (ჰოლანდია), „ლიდს იუნაიტედი" (ინგლისი) — „სპარტაკი" (პრაღა), „ანდერლეხტი" (ბელგია) — „სეტუბალი" (პორტუგალია), „ჰიბერნიენი" (შოტლანდია) — „ლევერპული" (ინგლისი), „სპარტაკი" (ტრნავა), — „კიოლნი" (გფრ), „ეჩი" (უნგრეთი) — „იუვენტუსი" (იტალია), „ბაიერნი" (გფრ) — „სპარტა" (როტერდამი).

რედაქტორის მოადგილე
ზ. ჯაფარიძე.

სპორტის სასახლე
23-24 დეკემბერი
გამოჩენილი ქართველი ფალავნის სანდრო კანდელაკის ხსოვნისადმი მიძღვნილი
საქართველოს აბსოლუტური პირველობა ქართულ ჭიდაობაში

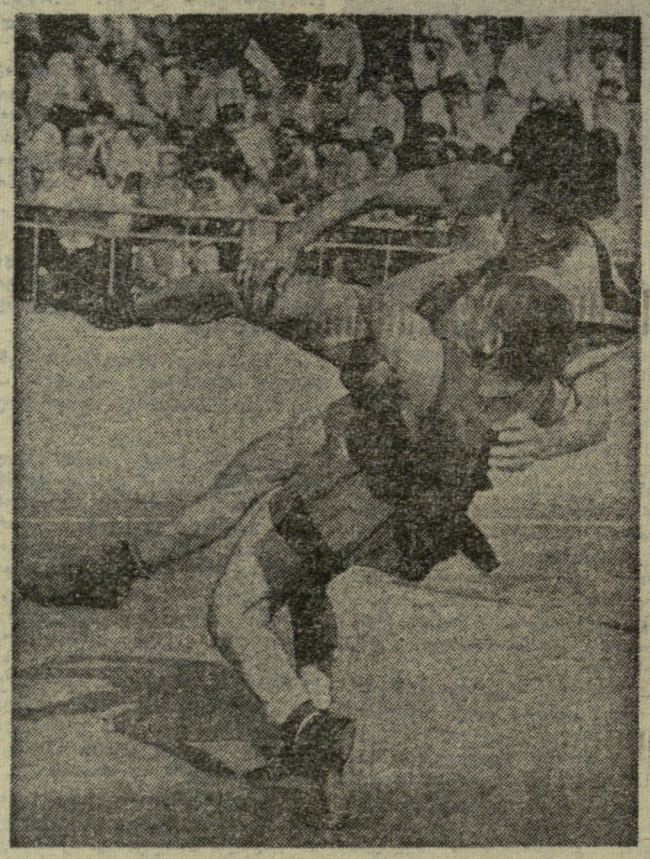

მონაწილეობენ — ცნობილი ფალავნები: ზ. გულიაშვილი, ზ. ჩოჩიშვილი, ო. ჯიბროწაშვილი, გ. თანდელოვი, გ. ონაშვილი, რ. ოდიშელიძე, ნ. ზაზუნიშვილი, ა. მაღალთაძე და სხვ.

შეჯიბრების მთავარი მსაჯი — სსრ კავშირის მრავალგზის, მსოფლიოსა და ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონი ა. მეკოკიშვილი.

დასაწყისი 12 ს. და 20 ს.

ბილეთები იყიდება სპორტის სასახლის სალაროებში.

ИНДЕКС 66448 საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობის სტამბა. ლენინის ქ. № 14.

УЭ 04536